

Aprobat	Hotărârea CEC nr. 1212 din 6 septembrie 2023
În vigoare	15 septembrie 2023
Publicat în Monitorul Oficial al RM	2023, nr. 351-354, art. 897

INSTRUCȚIUNEA **cu privire la aprobarea modelului, tipărirea,** **transmiterea și păstrarea buletinelor de vot**

Capitolul I. Dispoziții generale

1. Prezenta instrucțiune stabilește procedura de aprobare a modelului și textului buletinelor de vot, stabilirea tirajului, tipărirea, transmiterea și păstrarea acestora.

2. În cazul organizării concomitente a mai multor tipuri de scrutine, pentru fiecare dintre acestea se aprobă modele ale buletinelor de vot de culori diferite. Culoarea buletinelor de vot se specifică în hotărârea Comisiei Electorale Centrale pentru aprobarea modelului sau, după caz, a modelelor buletinelor de vot.

3. Buletinele de vot se tipăresc în limba română. Pentru unele localități, buletinele de vot se pot tipări și în limbile minorităților etnice, la solicitarea organelor electorale din circumscripția unde locuiesc majoritar reprezentanții acestor minorități. Buletinele de vot se tipăresc doar la tipografiile de stat.

4. Birourile electorale ale secțiilor de votare, după recepționarea listelor electorale, dar nu mai târziu de 20 de zile înainte de ziua alegerilor, vor stabili prin hotărâre tirajul buletinelor de vot pentru secțiile de votare, conform anexei nr. 9 la Regulamentul de activitate al biroului electoral al secției de votare, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1101/2023.

5. Consiliile electorale vor stabili tirajul buletinelor de vot pe circumscripție în cel mult 2 zile de la recepționarea hotărârilor birourilor electorale ale secțiilor de votare prevăzute la pct. 4, adoptând în acest sens hotărâri după modelul din anexa nr. 11 la Regulamentul de activitate al consiliului electoral de circumscripție în perioada electorală, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1100/2023, și le vor transmite imediat după adoptare Comisiei Electorale Centrale.

6. Prin derogare de la pct. 5, în cazul alegerilor locale, consiliul electoral de circumscripție de nivelul întâi care îndeplinește și atribuțiile biroului electoral al secției de votare, în condițiile art. 158 din Codul electoral nr. 325/2022, va adopta doar hotărârea privind stabilirea tirajului buletinelor de vot, conform anexei nr. 11 la Regulamentul de activitate al consiliului electoral de circumscripție în perioada electorală.

Capitolul II. Aprobarea modelului și textului buletinelor de vot

Secțiunea 1. Aprobarea modelului și textului buletinelor de vot în cazul alegerilor

7. După ce se înregistrează la organul electoral, concurenții electorali se înscriu în buletinul de vot în ordinea rezultată din tragerea la sorți efectuată zilnic de către organul electoral respectiv, în conformitate cu art. 73 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022 și Regulamentul cu privire la procedurile de tragere la sorți, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale.

8. Modelul buletinului de vot se aprobă de Comisia Electorală Centrală, iar textul:

1) de către Comisia Electorală Centrală în cazul alegerilor parlamentare și celor

prezidențiale;

2) de consiliile electorale de circumscripție în cazul alegerilor locale.

9. După aprobarea modelului și textului buletinelor de vot, fiecare concurent electoral este invitat de organul electoral care l-a înregistrat pentru a verifica dacă este corectă ordinea în care este înscris în buletinul de vot, dacă denumirea formațiunii politice sau numele și prenumele candidatului sunt scrise corect, dacă simbolul ce îi aparține este conform celui prezentat organului electoral. După ce verifică aceste elemente, concurentul electoral își înscrie semnătura în dreptul patruleterului unde este imprimată denumirea sau numele său, pune data la care semnează, în acest fel confirmând lipsa obiecțiilor față de înscrisurile ce îl privesc.

10. Buletinul de vot se divizează în patru lătere corespunzător numărului de concurenți electorali care participă la alegeri.

11. Dimensiunile patruleterului trebuie să fie suficiente pentru a cuprinde numele și prenumele candidatului, denumirea partidului politic sau a blocului electoral.

12. În patruleterul cu numele și prenumele candidatului independent se înscriu și cuvintele „Candidat independent”.

13. În partea stângă a patruleterului se imprimă semnul sau simbolul electoral. La solicitarea concurentului, semnul sau simbolul electoral poate fi modificat până la începerea campaniei electorale.

14. Nu se admite identitatea sau similitudinea de semne sau simboluri electorale, inclusiv ale celor utilizate de partidele politice declarate neconstituționale. În cazul candidaților independenți care au aceleași nume și prenume se înscrie suplimentar patronimicul și, după caz, anul nașterii.

15. Semnul sau simbolul electoral se depune la organul electoral conform specificațiilor solicitate. Indiferent de tipul scrutinului, partidele politice și blocurile electorale depun semnul sau simbolul electoral la Comisia Electorală Centrală, iar candidații independenți depun semnul sau simbolul electoral, dacă dispun de acesta, la organul electoral care are competența de a-i înregistra. Consiliul electoral de circumscripție transmite Comisiei Electorale Centrale semnele sau simbolurile electorale ale candidaților independenți în termen de cel mult 24 de ore de la înregistrare.

16. În cazul alegerilor locale, după încheierea înregistrării concurenților electorali, Comisia Electorală Centrală aprobă prin hotărâre semnele sau simbolurile electorale prezentate de partidele politice/blocurile electorale pentru a fi imprimate în buletinele de vot.

17. În fiecare patruleter, în partea dreaptă, la o distanță egală de latura de sus și cea de jos, se imprimă un cerc cu diametrul de 15 mm, în care alegătorul aplică ștampila cu inscripția „Votat”.

18. În cazul în care în buletinul de vot se înscriu mai mult de 30 de concurenți electorali, acesta se va tipări în format de broșură, iar modelul acestuia se va aproba prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.

Secțiunea 2. Aprobarea modelului și textului buletinelor de vot în cazul referendumului

19. Modelul buletinului de vot pentru organizarea referendumului republican și celui local se aprobă de Comisia Electorală Centrală, iar textul:

1) de către Comisia Electorală Centrală în cazul referendumului republican;

2) de consiliile electorale de circumscripție corespunzătoare în cazul referendumului local.

20. În cazul referendumului republican, în buletinul de vot se tipărește textul întrebării la care alegătorii vor trebui să răspundă sau proiectul de lege supus referendumului republican. În dreapta textului întrebării sau a proiectului de lege se imprimă pe orizontală două patruletere cu cuvintele „DA” și „NU”, iar sub acestea – două cercuri.

21. În cazul referendumului local, în buletinul de vot se tipărește textul întrebării la referendum. În dreapta textului se imprimă pe orizontală două patruletere cu cuvintele „DA” și „NU”, iar sub acestea – două cercuri.

Capitolul III. Tipărirea și transmiterea buletinelor de vot birourilor electorale ale secțiilor de votare

22. Securitatea procesului de confecționare a matriței, tipărire, împachetare, distribuire a buletinelor de vot, precum și de nimicire a matriței, este asigurată de către Serviciul de Informații și Securitate și Ministerul Afacerilor Interne.

23. Buletinele de vot se tipăresc conform modelului și textului aprobate. Membrii Comisiei Electorale Centrale asistă, iar reprezentanții concurenților electorali/participanților la referendum pot să asiste la:

- 1) confecționarea matriței buletinului de vot;
- 2) tipărirea buletinelor de vot;
- 3) lichidarea matriței.

24. Buletinele de vot se tipăresc pe hârtie opacă (mată), cel târziu cu 5 zile înainte de ziua alegerilor într-un număr corespunzător numărului de alegători.

25. Pe fiecare buletin se aplică două numere, care corespund numărului de ordine al circumscripției și numărului de ordine al secției de votare.

26. Buletinele de vot tipărite se transmit birourilor electorale ale secțiilor de votare prin intermediul consiliului electoral de circumscripție sub paza poliției, după cum urmează:

- 1) în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și celor locale, pentru secțiile de votare din țară, buletinele de vot se expediază consiliilor electorale de circumscripție de către Comisia Electorală Centrală cel târziu cu 2 zile înainte de ziua alegerilor și se remit birourilor electorale ale secțiilor de votare cu o (1) zi înainte de ziua alegerilor;
- 2) în cazul referendumului republican, buletinele de vot se distribuie consiliilor electorale de circumscripție cu 3 zile înainte de data referendumului, iar birourilor electorale ale secțiilor de votare cu o (1) zi înainte de data referendumului.
- 3) în cazul referendumului local, buletinele de vot se distribuie conform prevederilor subpct. 1).

27. În cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al referendumului republican, buletinele de vot tipărite pentru secțiile de votare constituite în străinătate se expediază birourilor electorale ale secțiilor de votare respective de către Comisia Electorală Centrală prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene (în continuare – MAEIE). Ziua transmiterii se stabilește la solicitarea MAEIE, dar cu cel puțin 5 zile înainte de ziua votării. Actul de predare-recepționare a buletinelor de vot, întocmit conform anexei nr. 1, va fi contrasemnat de reprezentantul consiliului electoral de circumscripție constituit pentru secțiile de votare din străinătate și reprezentantul Serviciului de Informații și Securitate.

28. Tirajul buletinelor de vot pentru secțiile de votare din străinătate se stabilește prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale, pornind de la numărul estimativ de alegători stabilit în baza informației prezentate de MAEIE și a celei acumulate de Comisia Electorală Centrală, dar nu mai mult de 5000 de buletine de vot la fiecare birou electoral pentru fiecare zi de votare.

29. Consiliul electoral de circumscripție va transmite buletinele de vot birourilor electorale ale secțiilor de votare în baza actului de transmitere, conform modelului prevăzut în anexa nr. 12 la Regulamentul de activitate al consiliului electoral de circumscripție în perioada electorală, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale 1100/2023.

30. Buletinele de vot tipărite se păstrează la consiliul electoral de circumscripție și se transmit în preziua alegerilor biroului electoral al secției de votare în baza unui act de predare.

31. Biroul electoral al secției de votare, după ce recepționează buletinele de vot, dar nu mai devreme de preziua alegerilor, le număra și întocmește un act de constatare a numărului acestora, conform modelului prevăzut în anexa nr. 11 la Regulamentul de activitate al biroului electoral al secției de votare.

La procedura de numărare a buletinelor de vot pot asista membrii și reprezentanții

organelor electorale ierarhic superioare, reprezentanții concurenților electorali/participanților la referendum, observatorii, precum și jurnaliștii legitimați de instituțiile mass-media și confirmați de Comisia Electorală Centrală.

IV. Păstrarea buletinelor de vot

32. Integritatea buletinelor de vot la toate etapele, începând cu transmiterea acestora către organele electorale ierarhic inferioare, inclusiv securitatea localurilor unde se păstrează acestea, este asigurată de către reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne.

33. După sigilarea localurilor/spațiilor unde se păstrează buletinele de vot, acces la acestea au doar președintele organului electoral respectiv, însoțit de cel puțin doi membri.

34. Funcționarii electorali din cadrul organelor electorale poartă răspundere pentru păstrarea și integritatea buletinelor de vot care se află în gestiunea lor. Despre pierderea/deteriorarea buletinelor de vot este anunțat imediat organul electoral ierarhic superior sau Comisia Electorală Centrală, după caz. Faptul pierderii/deteriorării se constată printr-un act, întocmit conform anexei nr. 2 și semnat de membrii organului electoral vizat.

35. Este interzisă scoaterea neautorizată a buletinelor de vot din localul secției de votare. Nerespectarea prevederilor prezentului punct atrage răspunderea contravențională în condițiile art. 104 din Codul electoral nr. 325/2022 și art. 49 din Codul contravențional nr. 218/2008.

36. Reprezentanții concurenților electorali/participanților la referendum, observatorii precum și alegătorii au dreptul să ia cunoștință de modelele buletinelor de vot la sediul biroului electoral respectiv.

37. Procedura de utilizare și păstrare a buletinelor de vot în ziua votării este prevăzută de Regulamentul de activitate al biroului electoral al secției de votare.

38. Procedura privind sistematizarea, împachetarea, transmiterea buletinelor de vot după ziua votării, păstrarea temporară și nimicirea ulterioară a buletinelor de vot în condițiile art. 87 din Codul electoral nr. 325/2022 este prevăzută de Instrucțiunea privind modul de sistematizare, împachetare, sigilare și transmitere a documentelor (materialelor și a echipamentului electoral) după închiderea secțiilor de votare, aprobată de Comisia Electorală Centrală.